

MAX BLECHER

„Inimi cicatrizate” (1935) – traducere de Lucian Pricop

Coperta și Félix Aszkenasy

Tunica neagră (1933) – traducere de Lucian Pricop

SINTESIS

Decizie CIP a Republicii Moldova în favoarea

BLECHER MAX

INIMI CICATRIZATE

Prefață, fișă biobibliografică și referințe critice
de Lucian Pricop

EDITURA CARTEX

Redactor: Lucian Pricop

Grafician copertă: Mădălina Pricop

Tehnoredactor: Ecaterina Pîslă

Coperta I: Felix Vallotton

Tânără bolnavă, ulei pe pânză, 1892

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BLECHER, MAX

Inimi cicatrizate /Max Blecher ; pref., fișă biobibliografică și referințe critice de Lucian Pricop. - București: Cartex, 2016

ISBN 978-606-8023-79-3

I. Pricop, Lucian (pref.) (bibliogr.)

821.135.1-31

Textul ediției de față este reprodus după *Inimi cicatrizate* [roman], M. Blecher, Editura librăriei „Universala“ Alcalay&Co., București, 1937.

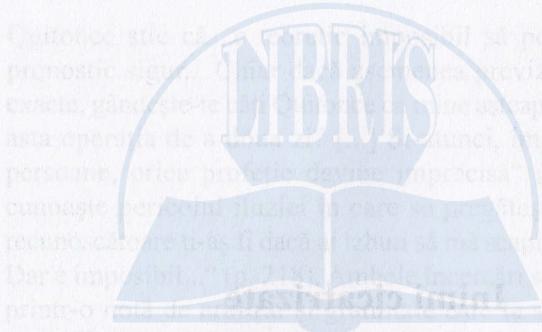
Am făcut unele modificări de ortografie, păstrând intacte sensul și topica frazei lui Becher. Am optat pentru numele complet al autorului din rațiuni editoriale.

CUPRINS

<i>Moartea precisă, definită, cunoscută în detaliu, ca un obiect</i> (prefață de Lucian Pricop).....	7
<i>Fișă biobibliografică</i>	19
<i>Referințe critice</i>	21
<i>Inimi cicatrizate</i>	37

Două zile după nașterea sa, în 1910, Max Blecher, fiul lui "Bogdan de Craiova" și că, în datele zilei, avea fișa româna în prima versiune". În trăsătură, titlul era – conform unei scrisori dată 25 iunie 1910 – *"Terzii lucruții. Un roman despre viața neprüfă a bohuvilier din Beră"*. Un scriitor devotat să rămână în formă consacrat priinților săi – la editura Alcalay, în 1927, publiciză și se astăzi ridică la mormant. Este de mirare că "Beră", numele statului de la Cernăuți, Maramureș care spunea în sine nereuabile deseni subiectul romanului, a dispărut cu totul. O decizie luată în condiții în care despre Beră și săptămâni întregi mențineau și erau în believă din România, și nu doar din presa jurnalistică a lui Blecher, și și din paginile monadnice ale unor ziare de mare tiraj, precum *Romania liberă* (nr. 2826, în ianuarie 1937) sau *L'Indépendance Roumaine*.

Razul a fost pus în mișcare de la începutul lui septembrie 1936, în cadrul acțiunii arbitraje adusă lui Leo Bogza și care amiază în 18 iulie 1936 că „peste cîteva zile” va încheia și acordul cartierului de continuare *Inimi cicatrizate* planuită a face parte din noua editie de poale de cernăuțeană.

Cititorul trebuie să se situeze într-un lăbi și să porțe capul la un pronostic sigur. Cu toate că există o revizuire și poate fi exacto, gândirea nu îl poate lăsa înăuntru, împărțindu-l între două persoane, chiar dacă proiecție dăvina împrecisă (ap. 174). Și Iса componă pericola lui zeci în care se prefacează să cadă „Ce recunoști într-o femeie? Și dacă el te său și să te său de obesia asta! Dar e imposibil...” (ap. 2). În simbol, ceea ce îl caracterizează printre oamenii săi este într-o fază încrezătoare a înțelegerii. Beckett își semnifică astfel prezentul patetic, domnia dispereță de a se înțindea, lipsa reprezentării în raport cu lumea în formă săptă „cicatrizată”, proximitatea disperției le face să în nouă să urgăze.

Într-o cronică românească boala ca manieră naivă și abordarea de crezire în viața spirituală, prin endoscopica fiziolologiei. Trezirea această are un caracter ligacic, fluent, niciodată fix. Conducătorul bolnavi îi obligă pe acesti oameni să se distanțeze față de reprezentanție „fără” ale lumii, să coacze „gourmanditatea”. Banda consueta, de acela, un trept major al existenței determinătă prin atenție, pe care Kierkegaard îl numise „boala de moarte”. Români blecheriani dispăru decât de capodoperă publicată în 1922 de către Thomas Mann în prin accentul naturalist (cum afirmă Radu G. Teodosiu, în *Sufărările sănătății Blecheri*, în opus celui simbolistic, în *Întrebări cicatrizante* se construcțează pe un set de simboluri care caută să rezume aspectele esențiale ale dramei de rostință a bolnavilor de la Berck (acvarium, căpuș, șea, iesumă cicatrizat). Dar drama este, se pare, mai puternică decât simbolurile utilizate pentru a o descrie. De aceea romanul blecherian nu condividește o perspectivă culoristică de anvergură, ca la mestrișul german, ci însoțim totul, lepte, vorbe, mânduri, în elemente ale unei gestualități nerăvoiește, ca o formă de autenticitate consecventă a lorui personajelor, din care autorul nu evadă niciodată. (V. Doina Minulescu, „M. Blecher și revelațiile boalii. Înțrebări cicatrizante”, *Revista Lumină Română*, Nr. 1-4, 2013).

Înțelegerea și recunoșterea sînt într-o lumenă plăjăci, lumenă pe podca, pe podeauă acoperită teribilă odă înțelegerii și recunoșterii. Cea ce urmărește oamenii nu îl cunoaște și nu lăzește. Înțelegeră și recunoșterea sunt încăpătări. Înțelegeră și recunoșterea sunt încăpătări.

Quel terrible souvenir à affronter!

Kierkegaard

Emanuel urcă scara întunecoasă; mirosea în aer vag a produse farmaceutice și a cauciuc ars. În fundul corridorului îngust, recunoscu ușa albă care îi fusese indicată. Intră fără să mai bată. Încăperea în care se găsi părea mai veche încă și mai mucegăită decât corridorul. Lumina venea printr-un singur geam și răspândea o claritate albastră și nesigură peste dezordinea din salonaș, unde revistele zăceau răvășite pretutindeni, acoperind masa de marmură și scaunele solemnne, învelite în halate albe ca în niște haine comode de voiaj, înainte de mutare.

Emanuel mai mult căzu decât se aşeză într-un fotoliu. Observă cu surprindere umbre parcurgând odaia și descoperi subit că geamul din fund era în realitate un acvarium în care pluteau lent pești negri, bulbucați și grași. Câteva secunde rămase cu ochii mari deschiși urmărindele alunecarea leneșă, uitând aproape pentru ce venise.

Într-adevăr, pentru ce venise aici? Aha! își aduse aminte și tuși încetișor pentru a-și anunța prezența, dar nimeni nu răspunse. Tâmpalele îi mai zvâcneau încă, dar mai mult din cauza goanei pe care o dăduse de la doctorul Bertrand până

¹ Ce amintire îngrozitoare am de înfruntat! (t. n.)

aici, decât de reală emoție. În odaia asta gravă și veche se simți puțin mai liniștit.

O ușă se deschise și o femeie străbătu cu pași repezi salonașul, dispărând pe ușă dinspre corridor. Lui Emanuel îi păru rău că n-o oprișe pentru a o ruga să anunțe că e acolo. Peștii continuau să alunece triști în lumina mohorâtă. În sală era atâta tăcere și întuneric, atâta liniște, încât, dacă situația asta ar fi durat o eternitate, Emanuel n-ar fi avut nimic de spus. Dimpotrivă, ar fi acceptat-o cu resemnare, rămânând astfel încă mult timp dincoace de adevărul brutal pe care, poate, va trebui să-l afle peste câteva minute. În dosul unei uși cineva tuși scurt ca un răspuns întârziat la tusea lui de adineaori.

În prag apăru o ființă mică, întunecată, ca un animal speriat ieșind dintr-o vizuină.

– Sunteți trimis de doctorul Bertrand? Bine! Știu, mi-a telefonat... dureri violente în șale, nu-i aşa? O radiografie a coloanei vertebrale.

Omulețul își freca nervos mâinile ca pentru a îndepărta resturile de țărână ce-i rămăseseră prinse de degete când își săpase bârlogul. Avea ochi mici de cărtiță, tumefiați, sticlini aurii în lumina slabă.

– Vom vedea îndată ce este... Poftim după mine. Emanuel îl urmă, străbătu corridorul și se trezi în fața unei odăi absolut întunecoase. De aici venea miroslul greu de cauciuc ars.

Un bec slab se aprinse descoperind o sală plină de aparate medicale cu structuri nichelate de țevi și bare de circ. Erau atâtea fire electrice pretutindeni, încât Emanuel rămase nedumerit în prag, de teamă ca întrând și atingând vreunul să nu declanșeze un formidabil curent plin de trăsnete și scânteie.

– Poftim!... poftim... îi spuse doctorul aproape luându-l de mână. Puteți să vă dezbrăcați aici... și doctorul îi arăta o ladă cu șuruburi, o mașină enigmatică ce servea, după cum se vede, din când în când drept canapea. Emanuel comitea pentru întâia oară în viață lui acțiunea atât de simplă și de intimă de a-șidezbrăca hainele, într-un cadru atât de solemn.

Medicul continua să fumeze, aruncând nepăsător scrumul pe podea, pe podeaua acestei teribile odăi științifice unde fiecare centimetru pătrat părea încărcat cu mistere și electricitate.

– Vă scoateți numai cămașa... Emanuel era gata. Începu să tremure.

– Vă este frig? întrebă doctorul. Totul durează o minută.

Contactul rece, tăios, cu masa de tinichea pe care se intinse, îl străbătu cu un fior mai intens.

– Și acum atenție... când vă voi spune eu, veți opri respirația... aş vrea să iasă o radiografie bună.

Doctorul deschise și închise o cutie metalică. Becul se stinse. Un clinchet declanșă un declic precis. O manetă căzunet, cu o tăietură liniară în întuneric. Curentul începu a vibra surd ca un animal iritat. Totul se desfășură metalic și precis, ca în jocurile acelea de atenție unde o bilă nichelată cade cu exactitudine din despărțitură în despărțitură...

– Acum! spuse doctorul.

Emanuel își opri respirația. Inima prinse a-i bate puternic răsunând parcă în tabla pe care stătea culcat. Tot întunericul îi vâjâia în urechi. Se auzi un nou fâsâit, care se înțeși și care se stinse apoi brusc ca un cărbune aruncat în apă.

– Puteți respira, spuse din nou doctorul.

Se făcu iar lumină. Emanuel avu deodată un moment de extremă luciditate. Pentru ce era el acolo întins pe masă? Pentru ce?

Avu certitudinea clară că e foarte bolnav. Totul în jurul lui o spunea cu evidență. Ce însemnau toate aceste aparate? Desigur că nu erau făcute pentru oamenii sănătoși. Și din moment ce se găsea el acolo, în mijlocul lor, încolțit de ele...

Medicul scotea placă din masa de tinichea.

– Vă rog să nu vă îmbrăcați încă... să văd dacă e bună... stați aşa... întins.

Doctorul luă haina lui Emanuel și i-o puse pe piept, păturing-o cu îngrijiri tandre; numai mama lui în copilărie îl învelea aşa cu plapoma înainte de culcare.

Ce o să spue doctorul? Ce va arăta placa? Îngrozitoarea placă... Se simțea acum din nou bine, sub haina caldă și moale. Dacă nu l-ar fi tăiat tabla sub el cu răceala ei neplăcută și dacă ar fi putut rezema capul de altceva decât de o bară de metal, poate că ar fi adormit. Tremura ușor din cauza răcelii, dar se simțea copleșit de o epuizare plăcută și odihnitoare. În fundul corridorului, undeva, se auzi o ușă trântită cu zgomot. Așadar viața continua în depărtare să funcționeze mai departe... El se simți retras dintr-însa, la adăpost sub haină, aşa cum era, gol pe masa de radiografie.

— Placa e bună, spuse doctorul ieșind din cabină. Mi se pare însă că o vertebră e atacată rău de tot... Lipsește din ea o bucată de os...

Doctorul spuse toate acestea într-o franțuzească rapidă pe care Emanuel nu o înțelegea prea bine și cu întreruperi, arzându-și degetele cu capătul de țigără pe care îl reluase de pe o măsuță și din care trăgea avid. Emanuel rămase nedumerit, nu înțeles bine. Îi lipsea o bucată de os din vertebră? Dar cum dispăruse de acolo? întrebă pe doctor.

— E roasă... roasă de microbi, răspunse omulețul negru. Complet mistuită... ca un dintă ros de carie.

— Chiar în coloana vertebrală?

— Da, chiar în coloană... o vertebră distrusă...

„Și atunci cum de nu m-am prăbușit până acum stând în picioare, de vreme ce însăși axa de susținere a corpului e ruptă?“ gândi Emanuel. Își aduse aminte că trebuie să se îmbrace, dar nu îndrăzni să se ridice decât cu precauții infinite, sprijinindu-se tot timpul de aparate; în piept i se făcuse un asemenea gol, încât fi auzea vuietul clar ca zumzetul din interiorul unei scoici pusă la ureche. Inima bătea în vid cu lovitură amplificate. Putea așadar corpul lui să se frângă

dintr-un moment în altul, ca un copac rupt, ca o păpușă de cârpă.

Într-un rând, la pensiunea unde stătea, în odaia lui, puseșe o capcană pe podea și un șoarece se prinse în ea, în toiul nopții. Emanuel aprinse lumina și îl văzu cum se învârtea înnebunit de teroare în rețeaua de sârmă a capcanei. În zorii zilei șoarecele nu mai era acolo; reușise să deschidă portița și scăpase. Umbla însă prin odaie atât de zăpăcit, atât de însپăimântat, cu mișcări atât de încete și nesigure, încât ar fi putut fi prins cu mâna. De câteva ori șoarecele trecu pe lângă gaura propriei lui ascunzători, o mirosi ușor și totuși nu intră înăuntru... era complet zăpăcit de spaimă și osteneala nopții petrecute în capcană. Emanuel, ducându-se până la lada cu lucrurile lui, avu gesturi precaute și moi care îi aduseră aminte de șoarecele tărându-se pe podea. Și el acum mai mult se tăra, decât mergea. Se simțea identificat cu șoarecele acela până în cea mai mărună atitudine. Umbla tot atât de îngrozit, tot atât de zăpăcit...

Medicul intrase din nou în cabină. Emanuel se gândi atunci brusc să se sinucidă, spânzurându-se cu cureaua de la pantaloni de una din barele metalice. Dar gândul acesta era atât de slab și de inoperant, încât nu conținea nici măcar energie necesară pentru a ridica o mânu. Era desigur o idee excelentă, tot atât de excelentă ca, de pildă, pentru șoarece a reintra în gaura lui, dar tot atât de vagă și de scursă de realitate.

De altfel nici nu rămase mult timp singur. Medicul veni cu clișeul, umed încă, să i-l arate. Aprinse un bec mai mare și puse radiografia în lumina lui. Emanuel privi uimit, absent, umbrele negre care îi reprezentau scheletul; cea mai secretă și intimă structură a corpului lui imprimată acolo în transparență intunecate și funebre.

— Iată... aici... E o vertebră sănătoasă, explică doctorul. Și aici, mai jos, aceea din care lipsește o bucată de os... se vede bine că e roasă.

Într-adevăr era acolo o vertebră ștrimbă.

